

Ptolemaeuslaan 40
3528 BP Utrecht

T +31 88 99 04 800

AANVULLEND SOORTGERICHT ONDERZOEK

Maasterrassen – Vleermuis, gierzwaluw, huismus

Ref.: NL202050632-R24-1413
29 oktober 2024

Gemeente Dordrecht

Contactpersoon Christine Huibers-van de Velde
Adres Spuiboulevard 300
3311 GR Dordrecht

RPS advies- en ingenieursbureau bv

Projectreferentie NL202050632-R24-1413
Versie Concept
Totaal aantal pagina's 20

In verband met digitale verwerking van deze rapportage ontbreekt de handtekening. Dit rapport is aantoonbaar gecontroleerd en vrijgegeven.

Projectleider:
Adviseur/auteur:
Controleur:

Luke Vrijens
Eline Theuws
Luke Vrijens

Dit rapport is vertrouwelijk. Geen enkel deel van dit rapport mag aan derden openbaar worden gemaakt zonder schriftelijke toestemming van RPS advies- en ingenieursbureau bv of van de opdrachtgever. Alleen aan het originele complete rapport kunnen rechten worden ontleend. Dit rapport mag UITSLUITEND in zijn geheel worden gereproduceerd.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding.....	4
1.2	Doel van het onderzoek	4
1.3	Onderzoeksvragen	4
1.4	Leeswijzer	4
2	PROJECTOMSCHRIJVING	5
2.1	Plangebied	5
2.2	Ingrep en planning.....	6
3	TOEGEPASTE ONDERZOEKSMETHODE	7
3.1	Vleermuizen	7
3.1.1	Uitvoering	7
3.1.2	Apparatuur.....	7
3.1.3	Voorwaarden uitvoering	7
3.1.4	Onderzochte functies	8
3.2	Gierzwaluw	9
3.3	Huismus	9
4	RESULTATEN ONDERZOEK	11
4.1	Vleermuizen	11
4.1.1	Gewone dwergvleermuis.....	11
4.1.2	Ruige dwergvleermuis.....	13
4.1.3	Rosse vleermuis.....	13
4.2	Gierzwaluw	14
4.3	Huismus	14
5	EFFECTANALYSE	16
5.1	Vleermuizen	16
5.1.1	Effecten	16
5.1.2	Maatregelen en vervolgstappen.....	16
5.2	Gierzwaluw	17
5.3	Huismus	17
5.3.1	Effecten	17
5.3.2	Maatregelen en vervolgstappen.....	17
6	CONCLUSIE AANVULLEND ONDERZOEK	18
7	BRONNEN	20

BIJLAGEN

1. Natuurwetgeving
2. Omgevingsvergunning Omgevingsdienst Haaglanden
3. Kaarten waarnemingen

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Dordrecht is voornemens woningen te slopen ten behoeve van een grootschalige herontwikkeling. Een quickscan is uitgevoerd door een derde partij. Hieruit is naar voren gekomen dat aanvullend soortgericht onderzoek noodzakelijk is voor vleermuizen, huismus en gierzwaluw. Bij alle ruimtelijke ingrepen moet worden getoetst of sprake is van strijdigheid met de Omgevingswet natuur (hierna Ow; bijlage 1). Om te bepalen of een vergunning in het kader van de Omgevingswet voor het verwijderen/tijdelijk verplaatsen van verblijfplaatsen van vleermuizen, huismus en gierzwaluw noodzakelijk is, is onderzocht wat de functie van het plangebied voor deze soorten is. Ten noorden van het plangebied heeft al onderzoek plaatsgevonden. Voor dit deel is al een Omgevingsvergunning uitgegeven (ODH1135592, Omgevingsdienst Haaglanden; bijlage 2).

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel van het aanvullend soortgericht onderzoek is inzicht te krijgen in de daadwerkelijke aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten die kunnen voorkomen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden, wat de functie en populatiegrootte van het plangebied voor die soorten is en wat de effecten zijn van de ingreep op deze soorten. De gegevens voortvloeiend uit het aanvullend soortgericht onderzoek geven duidelijkheid of verdere toetsing met een aanvraag van een ontheffing in het kader van de Omgevingswet noodzakelijk is.

1.3 Onderzoeksvragen

Het slopen van de woningen kan gevolgen hebben voor de ter plaatse voorkomende beschermde flora en fauna. Mogelijk worden daarbij verbodsbepalingen van de Omgevingswet overtreden.

De onderzoeksvragen zijn als volgt:

1. Op welke soorten is het aanvullend onderzoek gericht en welke onderzoeksmethode is daarbij gehanteerd?
2. Welke beschermde soorten zijn binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden daadwerkelijk aanwezig en wat is de functie van het plangebied voor die soorten?
3. Welke effecten ondervinden de aanwezige beschermde soorten van de voorgenomen ruimtelijke ingreep, betreft het hier negatieve effecten?
4. Welke voorzorgsmaatregelen moeten worden genomen om negatieve effecten te voorkomen en daarmee overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen?
5. Is een verdere toetsing ten aanzien van de verbodsbepalingen van de Omgevingswet en een vergunning in het kader van de Omgevingswet noodzakelijk?

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de ligging van het plangebied beschreven, daarnaast zijn de voorgenomen werkzaamheden en planning opgenomen. In hoofdstuk 3 is de onderzoeksmethode beschreven. Hoofdstuk 4 beschrijft de resultaten van het uitgevoerde soortgericht onderzoek, in hoofdstuk 5 is de effectenbeoordeling en maatregelen en vervolgstappen opgenomen. Hoofdstuk 6 beschrijft de conclusie van de onderzoeken.

2 PROJECTOMSCHRIJVING

2.1 Plangebied

Het plangebied ligt in de wijk Weeskinderendijk en Dokweg in Dordrecht in de provincie Zuid-Holland en ligt in het kilometerhok (Amersfoortcoördinaten-systeem) 104-424. In figuur 2.1 wordt de ligging van het plangebied weergegeven.

Het plangebied bestaat uit een bedrijventerrein en uit de straat Weeskinderendijk. Op het bedrijventerrein zijn gebouwen met platte daken aanwezig en bestaan voor een groot deel uit trespaplaten en voor een deel uit steen. Daarnaast zijn in het westen van het bedrijventerrein loodsen aanwezig. Het terrein is volledig verhard. Ten zuiden van het bedrijventerrein is struweel aanwezig. Ten noorden aan het bedrijventerrein grenzen tuinen van woningen die niet bij het plangebied horen.

Ten oosten van het bedrijventerrein behoort dit deel van de straat Weeskinderendijk tot het plangebied. Aan deze straat liggen stenen woningen met dakpandaken. Ten oosten van de straat is een groenstrook aanwezig met grazige vegetatie en een bomenrij van linde.

Figuur 2.2 toont een impressie van het plangebied aan de hand van foto's.

Gebouwen op bedrijventerrein

Struweel ten zuiden van bedrijventerrein

Straat Weeskinderendijk

2.2 Ingreep en planning

De voorgenomen ingreep betreft de sloop van gebouwen ten behoeve van een grote herontwikkeling in de wijk Weeskinderendijk en Dokweg. De werkzaamheden zijn:

- Aanvoer en stalling van materiaal en materieel.
- Verkeermaatregelen treffen in straten.
- Slopen gebouwen.
- Afvoeren materiaal.

De start en de doorlooptijd van de werkzaamheden zijn tijdens het schrijven van dit rapport niet bekend.

3 TOEGEPASTE ONDERZOEKSMETHODE

3.1 Vleermuizen

De inventarisatie is uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol 2021. Dit protocol is het resultaat van een evaluatie van het Vleermuisprotocol 2017 door deskundigen van Netwerk Groene Bureaus, de Zoogdiervereniging en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. In de laatste versie van het protocol zijn de meest recente ecologische inzichten verwerkt. Werken volgens dit protocol geeft een grote mate van zekerheid dat het onderzoek van voldoende kwaliteit is om een eventuele ontheffingsaanvraag te onderbouwen.

Deze manier van onderzoeken betreft een steekproef gebaseerd op momentopnames. Daarom kan niet uitgesloten worden dat soorten en/of functies niet waargenomen zijn tijdens de inventarisaties of soorten op een ander tijdstip wel aanwezig zijn in en rondom het plangebied. Deze manier van onderzoek doen is aanvaardbaar in termen van de Omgevingswet, omdat de methode en inspanning voldoende invulling geven aan de zorgplicht. De initiatiefnemer heeft gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

3.1.1 Uitvoering

Het onderzoek is uitgevoerd tijdens het kraam- en paarseizoen van vleermuizen. In het plangebied is onderzoek gedaan gericht op verblijfplaatsen. In tabel 3.1 staan de onderzoeksrondes en weersomstandigheden weergegeven.

Op grond van de ligging en aard van het onderzoeksgebied is het noodzakelijk onderzoek te doen in de volgende perioden:

- Kraamperiode: 15 mei – juli: vaststellen aanwezigheid kraam- en zomerverblijfplaatsen.
- Paarperiode: augustus – september: vaststellen zomer-, paar- en (massa)winterverblijfplaatsen.

Vanwege de omvang van het plangebied waar het verblijfplaatsonderzoek (bedrijventerrein en Weeskinderendijk) is uitgevoerd, wordt met de inzet van acht vleermuisdeskundigen voldaan aan de voorwaarden die gesteld worden in het vleermuisprotocol 2021 om voldoende oppervlakte van het onderzoek tegelijkertijd te zien. Tijdens de paarrondes zijn twee en drie vleermuisdeskundigen. Voor het middernachtzwermen volstaat dit met twee vleermuisdeskundigen.

Voor het onderzoek van de woningen aan de Weeskinderendijk ten noorden van het bedrijventerrein buiten het plangebied van deze rapport, zijn al mitigerende maatregelen toegepast. De gegevens van de nacontrole van de mitigerende maatregelen, uitgevoerd door RPS, zijn meegenomen in de data.

3.1.2 Apparatuur

Het aanvullend soortgericht onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen is uitgevoerd met behulp van een batdetector (Titley Anabat Walkabout). Waarnemingen zijn zo veel mogelijk in het veld gedetermineerd op geluid. Daarnaast zijn waarnemingen opgenomen, zowel van soorten die in het veld konden worden gedetermineerd als van waarnemingen die niet met zekerheid konden worden bepaald. Door zichtwaarnemingen is het gedrag en daarmee de functie van het gebied voor vleermuizen vastgesteld. Vervolgens zijn de opgenomen geluiden ter controle in Anabat Insight geanalyseerd en waar mogelijk op soort gebracht aan de hand van de criteria uit de literatuur.

3.1.3 Voorwaarden uitvoering

De onderzoeksmethode voor verblijfplaatsonderzoek is in dit onderzoek aangepast op de soorten die (mogelijk) voorkomen in het onderzoeksgebied. Daarbij zijn de tussenperiodes tussen de onderzoeksrondes, de voorwaarden van de weersomstandigheden en de data waarin onderzoek voor specifieke soorten plaats moeten vinden voor alle mogelijk voorkomende soorten vleermuizen geborgd.

De onderzoeksrondes zijn alleen uitgevoerd wanneer het weer daartoe voldoende geschikt was (temperatuur van 12 °C of hoger, droog, geen harde wind). Alle waarnemingen zijn direct in een smartphone met GPS in het veld opgeslagen in het programma Field Maps.

3.1.4 Onderzochte functies

Kraam- en zomerverblijfplaatsen

Het onderzoeksgebied is gedurende de kraamperiode tweemaal 's avonds vanaf zonsondergang en eenmaal 's ochtends geïnventariseerd. Tussen de eerste en de tweede onderzoeksrunde is een tussenperiode van tenminste 20 dagen gehanteerd.

Paar- en massawinterverblijfplaatsen

Tijdens de paarperiode is het onderzoeksgebied tweemaal 's avonds vanaf zonsondergang geïnventariseerd op paarverblijfplaatsen. Tussen de twee bezoeken voor het onderzoek naar verblijfplaatsen is een tussenperiode van tenminste 20 dagen gehanteerd.

Naast paarverblijfplaatsen is het onderzoeksgebied tweemaal vanaf middernacht geïnventariseerd op massawinterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis. Tussen de twee bezoeken voor het onderzoek naar verblijfplaatsen is een tussenperiode van tenminste 10 dagen gehanteerd.

Foerageergebied

Onderzoek naar foerageergebied is niet apart voor deze functie uitgevoerd. Tijdens de onderzoeken naar verblijfplaatsen is gelijktijdig onderzoek verricht naar foeragerende vleermuizen in het plangebied.

tabel 3.1: onderzoek verblijfplaatsen

Onderzochte functie	Datum	Ronde	Ecologisch deskundige	Weersomstandigheden	Tijd
Kraam- en zomerverblijfplaatsen	22 mei 2024	1	J. de Jong E. Theuws M. Krabben T. Massar B. Hovius J. van Vulpen L. Freitag I. Cameron	16°C, 3 Bft, ZW, bewolkt, droog	21:35u – 23:40u
	27 jun 2024	2	J. de Jong E. Theuws I. Cameron B. Hovius R. Kroone J. Kemkes N. van Haren J. van Vulpen	19-20°C, 3 Bft, ZW-W, bewolkt, droog	20:02u – 00:20u
	28 jun 2024	3	J. de Jong E. Theuws I. Cameron B. Hovius R. Kroone J. Kemkes	17°C, 3 Bft, ZW, half bewolkt, droog	20:30u – 22:30u

Onderzochte functie	Datum	Ronde	Ecologisch deskundige	Weersomstandigheden	Tijd
Paarverblijfplaatsen	19 aug 2024	4	N. van Haren J. van Vulpen L. Freitag J. de Jong E. Theuws	18-21°C, 2 Bft, Z, helder, droog	20:55u – 00:05u
	9 sep 2024	5	L. Freitag J. de Jong	15-16°C, 3 Bft, NW, bewolkt, droog	20:30u – 00:00u
Massawinterverblijfplaatsen	14 aug 2024	1	T. Massar E. Theuws	19°C, 3 Bft, 1-2 Bft, NW-N, bewolkt, droog	00:00u – 02:00u
	10 sep 2024	2	L. Freitag J. de Jong	14-16°C, 3 Bft, W, bewolkt, droog	00:00u – 02:00u

3.2 Gierzwaluw

Het onderzoek naar gierzwaluw is uitgevoerd conform het Kennisdocument Gierzwaluw van BIJ12 (versie 2.0, juli 2023). De aanwezigheid van gierzwaluw en de functie van het plangebied voor deze soort is bepaald door middel van drie veldbezoeken. Deze zijn uitgevoerd:

- In de meest optimale periode (1 juni tot 15 juli).
- Van 1,5 tot 2 uur voor zonsondergang tot een half uur na zonsondergang.
- Onder gunstige omstandigheden (geen regen, geen kou en weinig wind).
- Met een tussenperiode van minimaal 10 dagen tussen de veldbezoeken.

tabel 3.2: data voor de onderzoeksronde voor het aanvullend soortgericht onderzoek naar huismus.

Datum	Doel onderzoek	Ecologisch deskundige	Weersomstandigheden	Tijd
5 juni 2024	Aantonen aanwezigheid nestplaatsen	E. Theuws J. Willemsen	13-15°C, 0-3 Bft, helder	20:00u – 22:15u
27 juni 2024	Aantonen aanwezigheid nestplaatsen	E. Theuws J. van Vulpen J. de Jong	19-22°C, 3 Bft, helder	20:30u – 22:30u
16 juli 2024	Aantonen aanwezigheid nestplaatsen	B. Hovius L. Vrijens	17°C, 3 Bft, half bewolkt	20:30u – 22:30u

Door aanhoudende slechte weersomstandigheden (regen en veel wind) kon het laatste veldbezoek pas uitgevoerd worden op 16 juli in plaats van 15 juli.

3.3 Huismus

Het onderzoek naar huismus is uitgevoerd conform het Soortinventarisatie protocol van Netwerk Groene Bureaus (november 2023). De aanwezigheid van huismus en de functie van het plangebied voor deze soort is bepaald door middel van twee veldbezoeken. Deze zijn uitgevoerd:

- In de meest optimale periode van 1 april tot 15 mei.
- Tussen 2 uur na zonsopkomst tot 2 uur voor zonsondergang.
- Onder gunstige omstandigheden (geen regen, geen kou en een maximale windkracht van 4 Bft).
- Met een tussenperiode van minimaal 10 dagen tussen twee veldbezoeken.

Bij het veldbezoek is ook in beeld gebracht waar welke elementen van de functionele leefomgeving aanwezig zijn. Dit zijn plekken om te foerageren, slapen, stofbaden te nemen en te drinken, zoals struiken, hagen, klimop, kale grond en waterplassen. Het onderzoeksgebied betreft het plangebied en de directe omgeving van het plangebied. In tabel 3.3 zijn de data van de veldbezoeken voor het aanvullend soortgericht onderzoek van huismus weergegeven.

tabel 3.3: data voor de onderzoeksrondes voor het aanvullend soortgericht onderzoek naar huismus.

Datum	Doel onderzoek	Ecologisch deskundige	Weersomstandigheden	Tijd
26 april 2024	Aantonen essentieel leefgebied	B. Hovius	7-8°C, 1-2 Bft, licht bewolkt	08:45u – 10:15u
8 mei 2024	Aantonen essentieel leefgebied	B. Hovius	13-14°C, 2 Bft, bewolkt	0:820u – 09:45u

4 RESULTATEN ONDERZOEK

4.1 Vleermuizen

Gedurende het onderzoek zijn binnen het onderzoeksgebied drie vleermuissoorten aangetroffen:

- Gewone dwergvleermuis.
- Ruige dwergvleermuis.
- Rosse vleermuis.

In tabel 4.1 zijn per soort de waarnemingen en functie weergegeven. In de daar opvolgende tekstuele toelichting is gespecificeerd hoeveel vleermuizen daadwerkelijke tegelijkertijd zijn waargenomen in het plangebied en naar verwachting rondvliegen. In bijlage 2 zijn verspreidingskaarten van de onderzoeksrondes opgenomen.

tabel 4.1: overzicht van aangetroffen vleermuissoorten en functies.

Soort	Kraamverblijfplaats	Zomerverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Foerageergebied	Essentieel foerageergebied	Vliegroute	Essentiële vliegroute
Gewone dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja	Nee	Nee
Ruige dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Rosse vleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee

4.1.1 Gewone dwergvleermuis

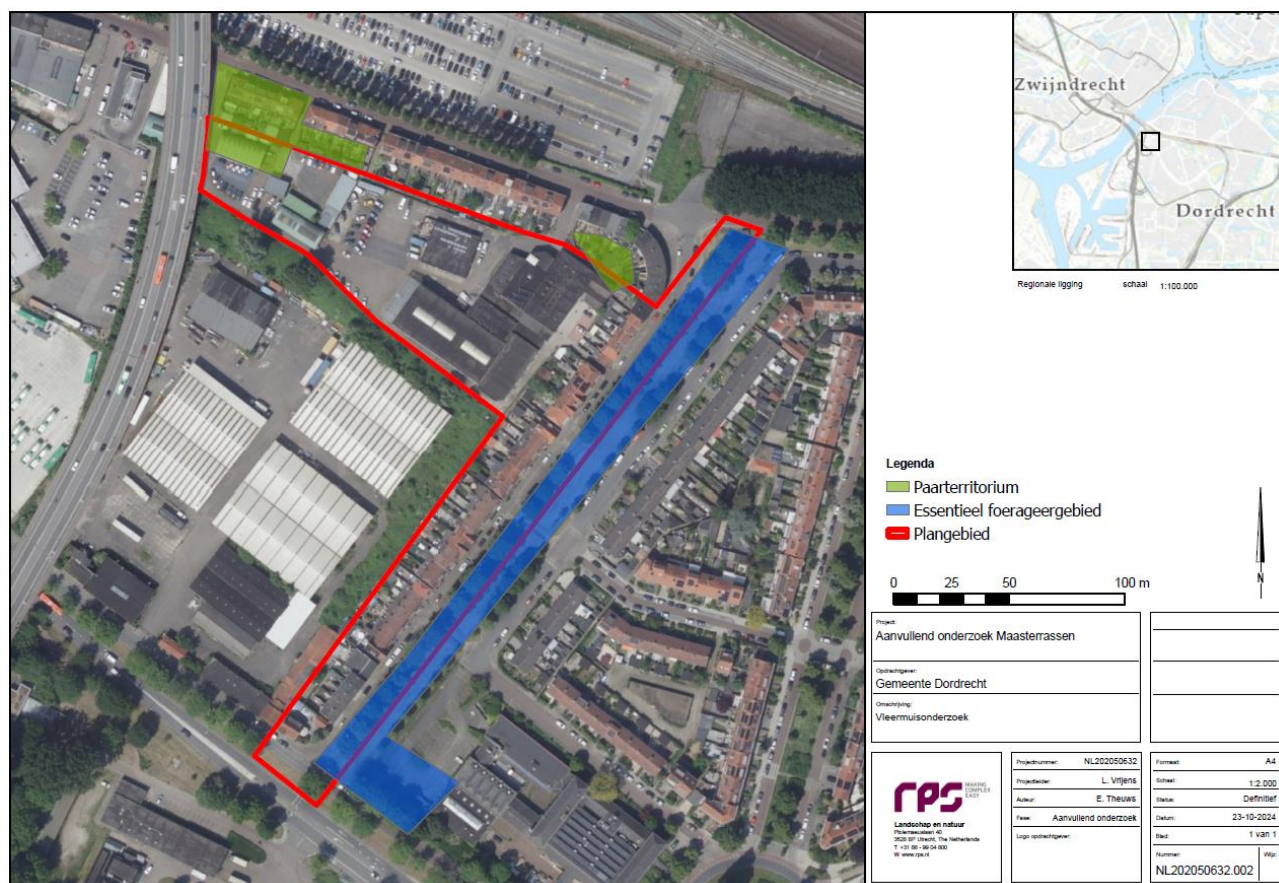
Gewone dwergvleermuis heeft verblijfplaatsen in gebouwen en bomen. Dit varieert van holtes tot spleten en kieren. In het plangebied zijn oude stenen woningen aanwezig met open stootvoegen, dakpandaken met kantpannen en mogelijk andere geschikte openingen en kieren. De gebouwen op het bedrijventerrein zijn ook oud en vervallen met gaten en kieren die mogelijk geschikt zijn voor gewone dwergvleermuis. De loodsen zijn daarentegen niet geschikt als verblijfplaats, aangezien het materiaal waaruit de loodsen bestaan uitsluitend metalen golfplaten betreft. Daarnaast is de bomenrij parallel aan de Weeskinderendijk ook geschikt voor gewone dwergvleermuis.

Gewone dwergvleermuis foerageert in gesloten tot halfopen landschap rondom opgaande elementen in een bebouwd gebied waarin groen aanwezig is, zoals langs kanalen, in tuinen en parken met vijvers, tussen boomkruinen, bomenrijen en houtwallen. Door de aanwezigheid van gebouwen en vegetatiestroken in het plangebied kan het plangebied fungeren als foerageergebied.

Verblijfplaats

In de kraamperiode zijn geen zomer- of kraamverblijfplaatsen vastgesteld. In ronde één is verblijfplaats indicierend gedrag waargenomen bij Weeskinderendijk 207. In het vervolgonderzoek zijn hier verder geen aanwijzingen waargenomen die kunnen duiden op een mogelijke verblijfplaats. Tijdens ronde zes en de nacontrole van de woningen ten noorden van het bedrijventerrein zijn twee paarterritoria van één à twee gewone dwergvleermuizen vastgesteld in de achtertuinen van de woningen aan de Weeskinderen ten noorden van het bedrijventerrein aan de hand van de hoeveelheid waargenomen baltsgeluiden (figuur 4.1;

bijlage 3). Gewone dwergvleermuis vloog aan de randen van het plangebied in het noordelijk deel van het bedrijventerrein. Paarverblijfplaatsen zijn niet aangetroffen in het tijdens het onderzoek in het plangebied.

figuur 4.1: vastgestelde paarterritoria en foerageergebied van gewone dwergvleermuis in en direct rondom het plangebied.

Massawinterverblijfplaats

Tijdens het massawinterverblijfplaatsonderzoek is tijdens de twee onderzoeksrondes geen zwermgedrag van gewone dwergvleermuis waargenomen. Het voorkomen van een massawinterverblijfplaats van gewone dwergvleermuis kan worden uitgesloten in het onderzoeksgebied.

Foerageergebied

Tijdens alle onderzoeksrondes zijn foeragerende gewone dwergvleermuizen verspreid door het onderzoeksgebied waargenomen. Een schatting van het aantal foeragerende dieren in het plangebied is circa drie tot vijf individuen van gewone dwergvleermuis. Door de bewegelijkheid van de soort, de grootte van het plangebied en omdat vleermuizen ook niet altijd de verblijfplaatsen bezoeken tijdens de veldbezoeken betreft bovengenoemd aantal een schatting. In het zuiden van het bedrijventerrein en aan de Weeskinderendijk zijn foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen.

De meeste waarnemingen van foeragerende gewone dwergvleermuis concentreerde zich in de groenstrook parallel aan de weeskinderendijk. Door de hoeveelheid waarnemingen gedurende het onderzoek, wordt dit deel van het plangebied beschouwd als essentieel foerageergebied van gewone dwergvleermuis (figuur 4.1; bijlage 3). De overige delen van het plangebied worden niet beschouwd als essentieel foerageergebied, doordat het aantal waargenomen individuen en de duur van het foerageren gedurende het gehele onderzoek beperkt was.

Vliegroute

Gewone dwergvleermuis is tijdens de onderzoeks rondes meerdere keren passerend door het onderzoeksgebied waargenomen. De hoeveelheid waarnemingen en de regelmaat van passeren zijn niet voldoende om delen van het plangebied aan te merken als vaste vliegroute voor gewone dwergvleermuis.

4.1.2 Ruige dwergvleermuis

Ruige dwergvleermuis heeft verblijfplaatsen in bomen. Dit varieert van boomholtes tot ruimte achter loshangend schors. De bomen in de groenstrook parallel aan de Weeskinderendijk zijn mogelijk geschikt als verblijfplaats. Overwintering voor ruige dwergvleermuis vindt solo of in kleine groepjes plaats in gebouwen, houtstapels, boomholtes en nest- en vleermuiskasten. Van massawinterverblijfplaatsen is geen sprake bij deze soort. Ruige dwergvleermuis foerageert voornamelijk in half open bosrijke gebieden langs bosranden en houtwallen, boven open plekken en door lanen. Doordat het plangebied ligt tussen open en bebouwd gebied, is het plangebied minder geschikt voor ruige dwergvleermuis.

Verblijfplaats

In de kraamperiode zijn geen zomer- of kraamverblijfplaatsen vastgesteld en is geen verblijfplaats indicierend gedrag waargenomen van ruige dwergvleermuis binnen het plangebied. In de paarperiode zijn geen paarverblijfplaatsen, baltsgedrag of mogelijk winterverblijfplaats vastgesteld van ruige dwergvleermuis. Het voorkomen van verblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis kan worden uitgesloten in het plangebied.

Foerageergebied

Tijdens het onderzoek is geen foeragerende ruige dwergvleermuis waargenomen. Doordat geen waarneming bekend is gedurende het gehele onderzoek, kan worden vastgesteld dat het plangebied geen essentieel foerageergebied is voor ruige dwergvleermuis.

Vaste vliegroute

Ruige dwergvleermuis is tijdens de onderzoeks rondes meerdere keren passerend door het onderzoeksgebied waargenomen. De hoeveelheid waarnemingen en de regelmaat van passeren zijn niet voldoende om delen van het plangebied aan te merken als vaste vliegroute voor ruige dwergvleermuis.

4.1.3 Rosse vleermuis

Rosse vleermuis is uitsluitend een boombewonende vleermuissoort. Mogelijk zijn de bomen in de groenstrook parallel aan de Weeskinderendijk geschikt voor rosse vleermuis. Het is een luidruchtige soort, waardoor ze gemakkelijk te vinden zijn. Rosse vleermuis foerageert voornamelijk in open gebied boven water en moerassige gebieden.

Verblijfplaats

In de kraamperiode zijn geen zomer- of kraamverblijfplaatsen vastgesteld en is geen verblijfplaats indicierend gedrag waargenomen van rosse vleermuis binnen het plangebied. In de paarperiode zijn geen paarverblijfplaatsen, baltsgedrag of mogelijk winterverblijfplaats vastgesteld van rosse vleermuis. Het voorkomen van verblijfplaatsen van ruige dwergvleermuis kan worden uitgesloten in het plangebied.

Foerageergebied

Tijdens het onderzoek is geen foeragerende ruige dwergvleermuis waargenomen. Doordat geen waarneming bekend is gedurende het gehele onderzoek, kan worden vastgesteld dat het plangebied geen essentieel foerageergebied is ruige dwergvleermuis.

Vaste vliegroute

Rosse vleermuis is tijdens de onderzoeks rondes één keer passerend door het onderzoeksgebied waargenomen. De hoeveelheid waarnemingen en de regelmaat van passeren zijn niet voldoende om delen van het plangebied aan te merken als vaste vliegroute voor rosse vleermuis.

4.2 Gierzwaluw

De gebouwen in het plangebied zijn mogelijk geschikt voor gierzwaluwen op te nestelen, doordat de met pangedekte woningen aan de Weeskinderendijk structurele openingen bevatten die toegang geven tot onder het dak. Mogelijk hebben de verlaten gebouwen op het bedrijventerrein openingen die groot genoeg zijn voor gierzwaluw om te gebruiken als ingang naar een nest.

Rust- en voortplantingsplaatsen

Tijdens de onderzoeks rondes zijn geen nestplaatsen van gierzwaluw aangetroffen. Gierzwaluwen die nestindicerend gedrag vertoonden, laag door het plangebied vlogen of gierden of anderzijds gebonden waren aan gebouwen in het plangebied zijn niet waargenomen. Het voorkomen van rust- en voortplantingsplaatsen van gierzwaluw zijn niet vastgesteld in het plangebied.

Hoog- en laagvliegende gierzwaluwen

Maximaal twee individuen zijn tegelijkertijd hoog vliegend boven het plangebied waargenomen (bijlage 3). Dit kunnen dieren zijn die (nog) geen nest hebben of dieren die een nest elders in de omgeving hebben en voor korte tijd boven het plangebied foerageren om daarna door te vliegen.

Ten oosten van het plangebied zijn tijdens de onderzoeks rondes een groep van circa vijftien gierzwaluwen foeragerend en hoog en laag vliegend waargenomen. Vermoedelijk zijn in dat deel van de wijk meerdere nestplaatsen aanwezig.

4.3 Huismus

Huisumus is afhankelijk van bebouwing waar genesteld wordt onder dakpannen, in neststenen, in gaten in muren en in nestkasten. Aan de Weeskinderendijk zijn woningen aanwezig met dakpandaken. Mogelijk hebben de verlaten gebouwen op het bedrijventerrein openingen om te gebruiken als ingang naar een nest.

Het hele jaar verblijft huismus binnen enkele honderden meters rondom het nest. Het is van belang dat in de functionele leefomgeving continu voedsel beschikbaar is, voldoende dekking aanwezig is rondom het foerageergebied en voldoende inheems groen en enkele hoge bomen aanwezig zijn. Dit is aanwezig in de tuinen van de woningen en het struweel ten zuiden van het bedrijventerrein.

Droge, zandige plekken voor zandbaden en water voor drinken en baden is noodzakelijk in de functionele leefomgeving. Deze elementen zijn mogelijk aanwezig in de tuinen van de woningen.

Rust- en voortplantingsplaatsen en functioneel leefgebied

Tijdens het onderzoek is huismus in en direct rondom het plangebied aangetroffen. De grootte van de populatie huismus in en in de directe omgeving van het plangebied wordt geschat op circa tien tot vijftien individuen (bijlage 4). Door de bewegelijkheid van de soort, de grootte van het plangebied en omdat huismussen ook niet altijd de nesten bezoeken tijdens de veldbezoeken betreft bovengenoemd aantal een schatting.

Zowel rust- en voortplantingsplaatsen als foeragerende en kwetterende huismussen zijn waargenomen tijdens de veldbezoeken. De grootste activiteit concentreert zich ten noorden en ten zuiden van het bedrijventerrein. Dit ligt net buiten het plangebied. Twee nesten zijn waargenomen bij de woningen aan de

Weeskinderendijk buiten het plangebied, ten noorden van het bedrijventerrein. In het plangebied zijn geen nestplaatsen waargenomen.

In de tuinen ten noorden van het bedrijventerrein en in het struweel ten zuiden van het bedrijventerrein zijn foeragerende en kwetterende huismus waargenomen. In het plangebied zelf is één keer een foeragerende huismus en één keer een roepende huismus waargenomen. Daardoor kan worden gesteld dat in het plangebied zelf geen elementen aanwezig zijn voor een functionele leefomgeving. De tuinen ten noorden van het bedrijventerrein en het struweel ten zuiden van het bedrijventerrein zijn wel onderdeel van de functionele leefomgeving van huismus.

Tijdens het onderzoek zijn geen huismussen waargenomen die een (stof)bad namen. Mogelijk zijn de geschikte plekken hiervoor niet vanuit de straat te zien.

Geconcludeerd kan worden dat in de directe omgeving van het plangebied rust- en voortplantingsplaatsen en essentieel leefgebied van huismussen aanwezig zijn.

5 EFFECTANALYSE

De werkzaamheden kunnen effecten hebben op aanwezige beschermde soorten. Indien negatieve effecten aan de orde zijn, zowel op korte (tijdens de uitvoering) als op de lange termijn (na de uitvoering), zijn deze in dit hoofdstuk beschreven.

5.1 Vleermuizen

5.1.1 Effecten

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Directe negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen als gevolg van de ruimtelijke ingreep zijn niet aan de orde.

Aan de rand van het plangebied in het noorden van het bedrijventerrein zijn wel paarterritoria vastgesteld. De werkzaamheden kunnen de baltsende gewone dwergvleermuizen verstoren en paarverblijfplaatsen kunnen indirect worden beschadigd. Dit zijn overtredingen van Bal artikel 11.46, lid 1b en 1d. Echter, voor de woningen ten noorden van het plangebied is al een omgevingsvergunning (ODH1135592, Omgevingsdienst Haaglanden) uitgegeven, waarin toestemming is geven om dat deel ongeschikt te maken als paarterritorium. Aangezien het vastgestelde paarterritorium voor een klein deel in het plangebied ligt, het onderdeel is van het paarterritorium ten noorden van het plangebied en in het plangebied geen paarverblijfplaatsen zijn aangetroffen, is een aanvullende vergunning niet aan de orde in dit geval.

Foerageergebied

In het plangebied is essentieel foerageergebied aanwezig voor gewone dwergvleermuis in de groenstrook parallel aan de Weeskinderendijk. Er wordt vanuit gegaan dat de bomen in deze groenstrook behouden blijven en dat verder geen werkzaamheden op deze locatie plaatsvinden. Op korte termijn kan verstoring plaatsvinden door tijdens de werkzaamheden gebruik te maken van breed uitstralende verlichting. Dit betreft een overtreding van Bal artikel 11.46, lid 1b en 1d. Deze overtreding kan voorkomen worden door de werkzaamheden uit te voeren tussen zonsopgang en zonsondergang.

Indien alsnog besloten wordt om in deze groenstrook bomen weg te halen of andere werkzaamheden uit te voeren, wordt het essentieel foerageergebied mogelijk minder tot niet geschikt als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis. Door het ongeschikt raken van essentieel foerageergebied worden vleermuizen verstoord en worden indirect mogelijk verblijfplaatsen verstoord. Dit betreft een overtreding van Bal artikel 11.46, lid 1b en 1d. Deze overtreding kan niet voorkomen worden met voorzorgsmaatregelen en is het noodzakelijk een omgevingsvergunning aan te vragen.

Vliegroutes

In het plangebied zijn geen vaste vliegroutes vastgesteld. Negatieve effecten op vaste vliegroutes van vleermuizen als gevolg van de ruimtelijke ingreep zijn niet aan de orde. Zowel op korte als lange termijn is geen sprake van overtredingen van verbodsbepalingen van de Omgevingswet (artikel 11.46 Bal) voor wat betreft vaste vliegroutes van vleermuizen.

5.1.2 Maatregelen en vervolgstappen

Maatregelen om negatieve effecten op huismus te voorkomen zijn noodzakelijk. Overtreding van verbodsbepalingen kan voorkomen worden door:

- In de periode april tot en met oktober: 's nachts (tussen zonsondergang en zonsopkomst) geen (bouw)verlichting laten branden. Indien dit (bijvoorbeeld om veiligheidsredenen) niet mogelijk is:
 - Verlichting niet richten op water, struweel en bomen.
 - Gebruik maken van gerichte armaturen en vleermuisvriendelijke verlichting.

- Bomen in groenstrook in het oosten van het plangebied blijven behouden.

Indien niet aan de maatregelen gehouden kunnen worden, dient een vergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden bij de provincie Zuid-Holland, Omgevingsdienst Haaglanden.

5.2 Gierzwaluw

Het plangebied biedt geen functies voor gierzwaluw. Negatieve effecten als gevolg van de sloopwerkzaamheden van de gebouwen binnen het plangebied zijn niet aan de orde.

5.3 Huismus

5.3.1 Effecten

In de directe omgeving van het plangebied zijn rust- en voortplantingsplaatsen en essentieel leefgebied van huismus vastgesteld.

Tijdens de werkzaamheden worden niet direct nestplaatsen verwijderd, doordat de nestplaatsen niet in het plangebied bevinden. De nestplaatsen kunnen wel worden verstoord door geluid en trillingen. Tijdens de broedperiode kunnen daardoor nesten indirect worden beschadigd en individuen van huismussen worden verstoord. Dit is een overtreding van Bal artikel 11.37, lid 1b en 1d. Echter, voor de woningen ten noorden van het plangebied is al een omgevingsvergunning uitgegeven, waarin toestemming is geven om dat deel ongeschikt te maken als rust- en voortplantingsplaats voor huismus (ODH1135592, Omgevingsdienst Haaglanden). Een aanvullende omgevingsvergunning is hiervoor dus niet aan de orde.

Het struweel ten zuiden van het bedrijventerrein direct grenzend aan het plangebied is onderdeel van de functionele leefomgeving. Dit valt buiten het plangebied. Mocht besloten worden dit struweel alsnog te verwijderen heeft dit negatieve effecten op de functionele leefomgeving van huismus. Mogelijk worden daardoor nesten indirect beschadigd en worden individuen van huismussen verstoord. Dit is een overtreding van Bal artikel 11.37, lid 1b en 1d. In dat scenario kan deze overtreding niet voorkomen worden met voorzorgsmaatregelen en is het noodzakelijk een omgevingsvergunning aan te vragen.

5.3.2 Maatregelen en vervolgstappen

Maatregelen om negatieve effecten op huismus te voorkomen zijn noodzakelijk. Overtreding van verbodsbepalingen kan voorkomen worden door:

- De werkzaamheden uitvoeren buiten de kwetsbare periode van huismus. Werkzaamheden kunnen dan plaatsvinden van september tot en met februari.
- Struweel ten zuiden van het bedrijventerrein behouden.

Indien niet aan de maatregelen gehouden kunnen worden, dient een Omgevingsvergunning Fauna-activiteit aangevraagd te worden bij de provincie Zuid-Holland, Omgevingsdienst Haaglanden.

6 CONCLUSIE AANVULLEND ONDERZOEK

Gemeente Dordrecht is voornemens om sloopwerkzaamheden uit te voeren in de wijk Weeskinderendijk en Dokweg in Dordrecht. Aanvullend soortgericht onderzoek is uitgevoerd naar vleermuizen, gierzwaluw en huismus. De onderzoeken zijn van april tot en met september uitgevoerd door RPS, conform de geldende Soorteninventarisatieprotocollen (Netwerk groene bureaus, 2017; BIJ12, 2023; Netwerk groene bureaus, 2023).

Tijdens het onderzoek naar vleermuizen zijn essentieel foerageergebied en paarterritoria aangetroffen van gewone dwergvleermuis. Daardoor kan gesteld worden dat het plangebied en de directe omgeving van het plangebied essentieel leefgebied biedt voor gewone dwergvleermuis. De voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten hebben op gewone dwergvleermuis. Indien niet aan de maatregelen kan worden voldaan zoals genoemd in tabel 6.1, is een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit noodzakelijk. Voor wat betreft paarterritoria zijn vervolgstappen al genomen bij een andere fase van het project. Daarvoor is al een omgevingsvergunning opgesteld, waardoor het aanvragen van een omgevingsvergunning voor wat betreft paarterritoria niet aan de orde is (ODH1135592, Omgevingsdienst Haaglanden).

Tijdens het onderzoek naar gierzwaluw zijn geen functies voor gierzwaluw aangetroffen in het plangebied. Negatieve effecten op gierzwaluw als gevolg van de werkzaamheden zijn niet aan de orde.

Tijdens het onderzoek naar huismus zijn geen essentiële functies in het plangebied aangetroffen. Direct rondom het plangebied zijn wel nestplaatsen van huismus en struweel waargenomen dat bij de essentiële leefomgeving van huismussen behoort. Daardoor kan gesteld worden dat de directe omgeving van het plangebied de functies rust- en voortplantingsplaatsen en essentieel leefgebied biedt voor huismus. De voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten hebben op huismus. Indien niet aan de maatregelen kan worden voldaan zoals genoemd in tabel 6.1, is een Omgevingsvergunning Fauna-activiteit noodzakelijk. Voor wat betreft rust- en voortplantingsplaatsen zijn vervolgstappen al genomen bij een andere fase van het project. Daarvoor is al een omgevingsvergunning opgesteld, waardoor het aanvragen van een omgevingsvergunning voor wat betreft rust- en voortplantingsplaatsen niet aan de orde is (ODH1135592, Omgevingsdienst Haaglanden).

In tabel 6.1 is een overzicht weergegeven van de resultaten van het aanvullend soortgericht onderzoek en de noodzaak tot het treffen van maatregelen.

tabel 6.1: samenvatting van de resultaten en noodzakelijke vervolgstappen van het aanvullend soortgericht onderzoek		
Soort	Aangetroffen functies	(Voorzorgs)maatregelen noodzakelijk
Gewone dwergvleermuis	Essentieel foerageergebied Paarterritoria	- In de periode april tot en met oktober: 's nachts (tussen zonsondergang en zonsopkomst) geen (bouw)verlichting laten branden. Indien dit niet mogelijk is: - Verlichting niet richten op water, struweel en bomen. - Gebruik maken van gerichte armaturen en vleermuisvriendelijke verlichting. - Bomen in groenstrook in het oosten van het plangebied blijven behouden. Indien niet aan de maatregelen gehouden kan worden, is een Omgevingsvergunning fauna-activiteit noodzakelijk.

Soort	Aangetroffen functies	(Voorzorgs)maatregelen noodzakelijk
Ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis	Geen essentiële functies aangetroffen	N.v.t.
Gierzwaluw	Geen functies aangetroffen	N.v.t.
Huismus	Rust- en voortplantingsplaatsen (in de directe omgeving van het plangebied) Essentieel leefgebied (in de directe omgeving van het plangebied)	- Werkzaamheden uitvoeren tussen september en februari. - Struweel ten zuiden van het plangebied behouden. Indien niet aan de maatregelen gehouden kan worden, is een Omgevingsvergunning fauna-activiteit noodzakelijk.

7 BRONNEN

- www.vleermuis.net
- BIJ12, 2023, Kennisdocument Huismus.
- BIJ12, 2023, Kennisdocument Gierzwaluw.
- Netwerk Groene Bureaus, 2023. Soorteninventarisatieprotocollen.
- Netwerk Groene Bureaus, 2021. Vleermuisprotocol 2021.

Bijlage

1. Natuurwetgeving

Op 1 januari 2024 is de Wet natuurbescherming overgegaan in de Omgevingswet (Ow), met de Aanvullingswet natuur, het Aanvullingsbesluit natuur en de Aanvullingsregeling natuur. Met de Omgevingswet voegt de overheid de regels (waaronder verscheidene wetten) voor de fysieke leefomgeving samen: ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. De wet borgt het welzijn van de mens, verbetert de bescherming van natuurkwaliteiten en breidt deze zo nodig uit. De bepalingen en instrumenten uit de Wet natuurbescherming (2017-2023) waren hier al (grotendeels) op voorbereid. De Wet natuurbescherming verving in 2017 de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

Een van de voornaamste wijzigingen voor natuur met de nieuwe Omgevingswet is dat voor flora- en fauna-activiteiten de (specifieke) zorgplicht concreter is, waardoor mogelijk minder aandacht komt op de vergunningsplicht. Het 'nee, tenzij-' (er een vergunning is) principe transformeert daarmee in een 'ja, mits-' (voldaan wordt aan de voorwaarden) principe. Daarnaast zijn er regels voor ongewone voorvallen. Beslistermijnen voor vergunningaanvragen zullen veelal korter zijn. Het bevoegd gezag is de provincie (artikel 2.18 Ow). Ten aanzien van projecten op nationale schaal blijft het Rijk het bevoegd gezag (artikel 2.19 Ow).

Belangrijke Algemene maatregelen van bestuur en Ministeriële regeling van de Omgevingswet ten aanzien van natuur zijn: Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), Omgevingsbesluit (Ob) en de Omgevingsregeling (Or). Kort gezegd regelen deze besluiten de volgende zaken. De Bal bevat algemene regels voor activiteiten in de fysieke leefomgeving (waaronder verbodsbepalingen, vergunningsplicht en aanwijzing vergunningsvrije gevallen). De Bkl voorziet in regels over omgevingswaarden, instructieregels, beoordelingsregels en regels voor monitoring. In het Ob staan regels over het bevoegd gezag voor omgevingsvergunningen, over procedures, handhaving en uitvoering, en over het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). De Or is de ministeriële regeling bij de Omgevingswet, die vooral over technische en administratieve regels gaat.

Beschermingsregimes

Er zijn verschillende internationale regels voor het beschermen van planten, dieren en gebieden. Vanuit de Wet natuurbescherming die overgaat in de Omgevingswet, zijn ten aanzien van de Soortenbescherming twee richtlijnen en een nationaal beschermingsregime van toepassing, die in de Omgevingswet verder worden aangevuld:

- Vogelrichtlijn (VR);
- Habitatrichtlijn (HR);
- Nationale soorten.

In de Omgevingswet draagt de specifieke zorgplicht meer zorg voor Rode lijst-soorten dan het geval was in de Wet natuurbescherming. Het onderdeel houtopstanden uit de Wet natuurbescherming gaat net als de VR, HR en nationaal soortbeschermingsregime over in de Omgevingswet.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn is een Europese richtlijn die in 1979 is vastgesteld en is gericht op de bescherming van vogelsoorten binnen de Europese Unie (EU). De richtlijn verplicht de lidstaten tot de instandhouding van de in het wild levende vogelsoorten op hun grondgebied en heeft betrekking op de bescherming van vogels, hun eieren, nesten en leefgebieden.

De richtlijn draagt tevens zorg voor de extra bescherming van broed- en trekvogels die:

- met uitsterven worden bedreigd;
- gevoelig zijn voor veranderingen in de leefomgeving;
- als bijzonder zeldzaam beschouwd worden;
- bescherming nodig hebben vanwege de eisen die ze aan hun habitat stellen.

Verbodsbepalingen (Besluit activiteiten leefomgeving)

Artikel 11.37 Bal (voorheen artikel 3.1 Wnb)

- Lid 1a. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- Lid 1b. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in lid 1a te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Lid 1c. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in lid 1a te rapen en deze onder zich te hebben.
- Lid 1d. Het is verboden vogels als bedoeld in lid 1a opzettelijk te storen.

Habitatrichtlijn

De Europese Habitatrichtlijn is complementair aan de Vogelrichtlijn en richt zich op de bescherming van bijzondere planten- en diersoorten (uitgezonderd vogels) en hun leefgebieden. Deze richtlijn is inclusief het Verdrag van Bern (bijlage II) en het Verdrag van Bonn (bijlage I).

De in de Habitatrichtlijn genoemde maatregelen zijn gericht op:

- het behoud van natuurlijke habitat en ecosystemen;
- de bescherming van leefgebieden van bepaalde dieren en planten.

Met de richtlijn wordt getracht een Europees ecologisch netwerk tot stand te brengen (Natura 2000), zodat migratie van planten- en diersoorten binnen de EU mogelijk wordt gemaakt.

In bijlage I van de Habitatrichtlijn wordt de beschermde habitat genoemd. In bijlage II zijn de planten- en diersoorten genoemd, waarvan de habitat beschermd moet worden om deze soorten in stand te houden. Een aantal van deze soorten heeft een prioritaire status, wat inhoudt dat niet alleen de soort, maar ook de leefomgeving hiervan als beschermd beschouwd moet worden.

In bijlage IV worden de soorten genoemd die strikte bescherming genieten. Het is verboden deze soorten te doden, te vangen, te verontrusten of hun habitat aan te tasten. Veel soorten uit bijlage IV zijn ook genoemd in bijlage II.

Verbodsbepalingen (Besluit activiteiten leefomgeving)

Artikel 11.46 Bal (voorheen artikel 3.5 Wnb)

- Lid 1a. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- Lid 1b. Het is verboden dieren als bedoeld in lid 1a opzettelijk te verstoren.
- Lid 1c. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in lid 1a in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Lid 1d. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in lid 1a te beschadigen of te vernielen.
- Lid 1e. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen.

Nationale soorten

De nationale soorten betreffen een bescherming van een lijst met zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers (onderdeel A) en planten (onderdeel B). Het betreffende bevoegd gezag stelt in een verordening vast voor welke van deze soorten de verbodsbepalingen onverminderd gelden en voor welke soorten een vrijstelling geldt.

Verbodsbepalingen (Besluit activiteiten leefomgeving)

Artikel 11.54 Bal (voorheen artikel 3.10 Wnb)

- Lid 1a. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A, opzettelijk te doden of te vangen.
- Lid 1b. Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld in lid 1a opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- Lid 1c. Het is verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Rode lijsten

Op Rode lijsten staan soorten die worden bedreigd in hun voortbestaan. In Nederland is inmiddels voor 18 soortgroepen een rode lijst gepubliceerd in de Staatscourant (meest recente publicatie, jaartal tussen haken):

- zoogdieren (2020)
- dagvlinders (2019)
- bijen (2018)
- vogels (2017)
- vaatplanten (2015)
- sprinkhanen en krekels (2015)
- libellen (2015)
- mossen (2015)
- korstmossen (2015)
- vissen (2015)
- amfibieën (2009)
- paddenstoelen (2009)
- reptielen (2009)
- platwormen (2004)
- steenvliegen (2004)
- kokerjuffers (2004)
- land- en zoetwaterweekdieren (2004)
- haften (2004)

De Rode lijsten zijn een invulling van het Verdrag van Bern. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (artikel 2.19, lid 5, onder a, onder 3° van de Omgevingswet). Het verdrag van Bern vraagt bijzondere aandacht voor soorten die met uitsterven worden bedreigd en kwetsbaar zijn.

Rode lijst-soorten hebben geen juridische status. Dat wil zeggen dat rode lijst-soorten niet automatisch onder specifieke beschermingsregels vallen. Het kan wel zijn dat een rode lijst-soort ook bijvoorbeeld een soort van nationaal belang (bijlage IX van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)) of een vogel van de Vogelrichtlijn is. Voor die soorten gelden wel specifieke beschermingsregels. In dat geval valt een rode lijst-soort wel onder die specifieke beschermingsregels. Hierdoor geldt ook dat aanpassing van de rode lijsten niet automatisch leidt tot specifieke beschermingsregels. Pas als bijvoorbeeld bijlage IX van het Bal is aangevuld met een rode lijst-soort, gaan de specifieke beschermingsregels gelden.

Provinciale en gemeentelijke overheden en terreinbeherende instanties worden geacht rekening te houden met de Rode lijsten bij het uitvoeren van beheer en het formuleren van beleid. Zij zijn verantwoordelijk voor het nemen van de nodige maatregelen voor het behoud of het herstel van rode lijst-soorten (artikel 3.57, lid 1 onder c van het Besluit kwaliteit leefomgeving).

Houtopstanden

De Omgevingswet beschermt houtopstanden, hout en houtproducten in afdeling 11.3 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Er geldt een meld- en herbeplantingsplicht voor het vellen van houtopstanden of nadat een houtopstand op een andere manier teniet is gegaan. Daarnaast zijn regels opgenomen over handel in en het in bezit zijn van hout of houtproducten.

Gemeentes zijn verplicht een bebouwingscontour houtopstanden aan te wijzen binnen het omgevingsplan (artikel 5.165b Bkl). Bescherming van houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtopstanden ligt bij de gemeente. De provincie is het bevoegd gezag voor houtopstanden buiten de bebouwingscontour.

De reikwijdte is opgenomen in artikel 11.111 van het Bal. De afdeling (11.3 Bal) is niet van toepassing op:

- a. Houtopstanden binnen de in het omgevingsplan aangewezen bebouwingscontour houtkap, bedoeld in artikel 5.165b van het Bkl;
- b. Houtopstanden op erven of in tuinen;
- c. bomen en struiken die specifiek voor het oogsten van fruit, noten of vruchten worden geteeld;
- d. houtopstanden die windschermen om boomgaarden vormen;
- e. naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, als deze niet ouder zijn dan 20 jaar;
- f. kweekgoed;
- g. uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen; en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- h. het dunnen van een houtopstand voor de bevordering van de groei van de overblijvende houtopstand;
- i. uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, als zij:
 - ten minste eens per 10 jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens 10.000 stoven per ha per beplantingseenheid, die bestaat uit aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan 2 m; en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- j. houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 a, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De herbeplantingsplicht van houtopstanden geldt in sommige gevallen niet: dit is vastgelegd in artikel 11.131 Bal. Zo geldt de herbeplantingsplicht onder andere niet:

- voor maatregelen ten behoeve van natuurontwikkelingen (in het kader van het halen van instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden en opgelegde mitigatie of compensatie in het kader van vergunningen of ontheffingen)(lid 1a en b);
- voor het creëren of onderhouden van brandgangen op natuurterreinen (lid 1c); en
- wanneer het vellen en herbeplanten aantoonbaar wordt uitgevoerd in overeenstemming met de wijze die is beschreven in een bij ministeriële regeling aangewezen gedragscode (die voldoet aan de eisen zoals vermeld in lid 2)(lid 1d).

Provincies kunnen vrijstellingsregels of nadere regels voor een vergunning voor melding van kap en/of herbeplantingsplicht opstellen.

Bijlage

2. Omgevingsvergunning Omgevingsdienst Haaglanden

Zaaknummer : 01102916
Ons Kenmerk : ODH1135592
Datum : 01-10-2024

Beschikking

Omgevingswet - Flora- en fauna-activiteiten

Onderwerp

Op 11 april 2024 hebben wij, namens Gemeente Dordrecht, een aanvraag om een omgevingsvergunning ontvangen voor het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit, zoals opgenomen in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet.. De aanvraag betreft de volgende schadelijke handelingen op een vogelrichtlijnsoort en een habitatrichtlijnsoort zoals opgenomen in artikel 11.37 en 11.46 van het Besluit activiteiten leefomgeving ten behoeve van het realiseren van een nieuwbouwwijk in deelgebied M4 van het Maasterras te Dordrecht. De vergunning wordt gevraagd voor het overtreden van de schadelijke handelingen zoals genoemd in:

- artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving voor wat betreft het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het opzettelijk wegnemen van nesten van de huismus (*Passer domesticus*);
- artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving voor wat betreft het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de periode 1 juli 2024 tot en met 1 augustus 2029.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde vergunning te **verlenen** aan Gemeente Dordrecht;
- II. de in het vervolg van dit besluit opgenomen voorschriften te verbinden aan deze vergunning;
- III. de onder 'Relevante documenten' genoemde stukken onderdeel te laten zijn van deze vergunning;
- IV. dat deze vergunning geldig is vanaf een dag na bekendmaking van dit besluit tot en met **31 december 2029**.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendix:

1. de locaties van de gerealiseerde tijdelijke voorzieningen

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1. De vergunninghouder dient:
 - a. de start van vergunningplichtige werkzaamheden uiterlijk twee weken van tevoren te melden;
 - b. het ecologisch werkprotocol voor aanvang van de werkzaamheden op te sturen;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering uiterlijk één week van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen;
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week voor de beëindiging te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'Flora- en fauna-activiteit'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

2. De vergunninghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel en eventuele derden die betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze omgevingsvergunning en de maatregelen in het rapport 'Activiteitenplan Maasterras, deelgebied M4 in Dordrecht' van 6 maart 2024 en de aanvullende gegevens van 21 augustus 2024. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de voorwaarden zoals opgenomen in deze vergunning;
 - b. aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c. de locaties van de huidige verblijfplaatsen binnen het plangebied (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);
 - d. de uit te voeren werkzaamheden;
 - e. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - f. de mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);
 - g. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - h. het logboek van de ecologische begeleiding dat door de deskundige wordt bijgehouden.
3. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze omgevingsvergunning, het ecologisch werkprotocol van de ecologische begeleiding op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
4. De flora- en fauna-activiteiten dienen begeleid te worden door een ecologisch deskundige¹ zoals bedoeld als in artikel 7.197j, tweede lid, aanhef en onder a, van de Omgevingsregeling.

¹ Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en/of (beschermde) soorten. De ecologisch deskundige heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie en voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. De ecologisch deskundige voldoet tevens aan de volgende punten:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan vergunningaanvragen opstellen of daarbij ondersteunen;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk (inclusief vrijstellingen en gedragscodes);
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties en/of een ecologisch adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

5. De vergunninghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze omgevingsvergunning, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan Maasterras, deelgebied M4 in Dordrecht' van 6 maart 2024 en de aanvullende gegevens van 21 augustus 2024.
6. Indien één of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit voor de betreffende soort(en) te worden getroffen.
7. Tijdig, uiterlijk één maand voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.
8. De voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Hiervoor geldt:
 - a. voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk twee weken na de verzenddatum van deze vergunning;
 - b. voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.

Specifieke voorschriften

Huismus

9. Het ongeschikt maken van de nestlocaties en het verwijderen van de groenstructuren van de huismus dient uitgevoerd te worden onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 4). De deskundige dient te allen tijde verslag te doen in het ecologisch logboek (voorschrift 2) van alle handelingen welke een effect hebben op de huismus. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:
 - a. het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd buiten de kwetsbare broedperiode welke loopt van 1 maart tot en met 31 augustus en buiten koude perioden, gedefinieerd als perioden met gedurende drie tot vijf dagen aanhoudende (nacht)vorst;
 - b. indien er sprake kan zijn van late vervolglegels dient ook de maand september te worden ontzien, dit is ter beoordeling van de ecologisch deskundige;
 - c. het ongeschikt maken van de bebouwing dient te worden uitgevoerd door het verwijderen van dakpannen of het plaatsen van weringsborstels, na expliciete vrijgave door de ecologisch deskundige;
 - d. na het ongeschikt maken en maximaal drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de deskundige om de aanwezigheid van huismussen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden;
 - e. direct voor aanvang van de rooiwerkzaamheden dient de deskundig ecooloog een controle uit te voeren om vast te stellen dat er op dat moment geen huismussen in het groen aanwezig zijn. Indien deze hier wel foeragerend aanwezig zijn, mogen deze verjaagd worden. Het verjagen van foeragerende dieren is enkel toegestaan buiten de broedperiode.
10. Zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen moeten functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Dit houdt in dat de voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd dienen te worden door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op functionaliteit en dat – indien nodig – de functionaliteit van de voorziening hersteld wordt. Het controleren op functionaliteit dient uitgevoerd te worden buiten de broedperiode van de huismus. Bovendien moeten de tijdelijke nestkasten zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden te bevinden.
11. De tijdelijke voorzieningen mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel zijn. De verwijdering dient begeleid te worden door een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus. Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de soort en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening is verlaten.

12. Minimaal drie maanden voorafgaand aan de realisatie van het nieuwe leefgebied voor de huismus dient een plan van aanpak ter goedkeuring voorgelegd te worden aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Hierbij dient minimaal hetgeen wat verloren gaat gecompenseerd te worden in dezelfde of betere kwaliteit, faciliterend voor tenminste twaalf huismussen (namelijk tweemaal de zes huismusnesten die zijn aangetroffen in het plangebied). In dit plan van aanpak dient in ieder geval het volgende opgenomen te zijn:
 - a. een inrichtingsplan met daarbij één of meerdere tekeningen van de nieuwe situatie met hierin opgenomen de oppervlakten van de beplantingsvakken, de verschillende bomen en andere plantensoorten, bedekkingsgraad en afstand van de gerealiseerde alternatieve verblijfplaatsen van de huismus;
 - b. een lijst met alle boom- en plantensoorten en leeftijd van de beplanting;
 - c. een beheerplan met een looptijd van minimaal vijf jaar vanaf realisatie van het nieuwe leefgebied, waarin beschreven staat hoe gewaarborgd wordt dat het leefgebied functioneel blijft, welk beheertype(n) wordt toegepast en hoe de uitvoering contractueel is vastgelegd;
 - d. een omschrijving van hoe de invulling van de groencompensatie voldoet aan de eisen die gesteld worden in het meest actuele Kennisdocument Huismus (BIJ12).
13. Het nieuw te realiseren leefgebied dient tenminste te voldoen aan de volgende voorwaarden:
 - a. het nieuw leefgebied dient te bestaan uit volwassen bomen en struiken. Het is niet toegestaan om enkel bosplantsoen te planten, dit kan enkel als aanvulling op de volwassen bomen en struiken worden gebruikt;
 - b. de samenstelling van de beplanting dient te bestaan uit inheemse boom- en struiksoorten die bij voorkeur vruchtdragend en/of bloeiend zijn gecombineerd met boom- en struiksoorten die in de winter groen blijven;
 - c. de beplanting (volwassen bomen en struiken) dient met voorkeur op diverse locaties in groepsverband aangeplant te worden en voldoende dekking te bieden;
 - d. er dienen voldoende plekken voor stofbaden en drinkwater gerealiseerd te worden;
 - e. bovenstaand dient te worden gerealiseerd conform het meest actuele Kennisdocument Huismus (BIJ12).

Gewone dwergvleermuis

14. Het ongeschikt maken van het paarterritorium van de gewone dwergvleermuis dient uitgevoerd te worden onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 4). De deskundige dient te allen tijde verslag te doen in het ecologisch logboek (voorschrift 2) van alle handelingen welke een effect hebben op de gewone dwergvleermuis. Aan het ongeschikt maken zijn de volgende voorwaarden verbonden:
 - a. het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd tussen 15 april tot en met 15 oktober. Dit is in de actieve periode;
 - b. om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven de verblijfplaats(en) te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen exclusion flaps te worden geplaatst op de invliegopeningen;
 - c. gezien de exacte locatie van de paarverblijfplaats die hoort bij het paarterritorium niet is vastgesteld, dient de gevel waarlangs het paarterritorium is aangetroffen in zijn geheel ongeschikt gemaakt te worden;
 - d. indien invliegopeningen met elkaar in verbinding staan is het, onder voorwaarde dat minimaal één van deze openingen ongeschikt wordt gemaakt door middel van een exclusion flap, toegestaan om de overige openingen ongeschikt te maken door middel van weringsborstels, rondschuim of compriband zonder plakranden. De ruimte tussen exclusion flaps mag maximaal 3 meter zijn;
 - e. het gebruik van materialen waarin vleermuizen verstrikt kunnen raken of aan vast kunnen plakken of verwonden, zoals (steiger)netten, glaswol of purschuim is niet toegestaan;
 - f. de maatregelen, waaronder exclusion flaps, waarmee de bebouwing ongeschikt is gemaakt, dienen gedurende minimaal vijf dagen met gunstige weersomstandigheden (minimaal 10 graden, een windkracht van minder dan 5 Bft en droog) te worden ingezet. Minimaal drie van de vijf dagen met gunstige weersomstandigheden dienen aaneengesloten te zijn. Bij overdag slecht weer en 's avonds rond zonsondergang en in de nacht goed weer, telt dit nog steeds als een dag met gunstige weersomstandigheden;

- g. na het ongeschikt maken en met inachtneming van de vereiste dagen met gunstige weersomstandigheden, dient een controlebezoek te worden uitgevoerd door de deskundige met behulp van een batdetector om de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden;
 - h. bij het ongeschikt maken in het najaar (1 september tot en met 15 oktober) geldt aanvullend op sub f en g hiervoor, dat de periode van vijf dagen met gunstige weersomstandigheden, waarvan drie aaneengesloten, en het daaropvolgende controlebezoek moeten zijn uitgevoerd op uiterlijk 15 oktober.
15. Zowel de tijdelijke als de permanente voorzieningen moeten functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Daarnaast dienen de tijdelijke en permanente voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd te worden op functionaliteit en dient - indien nodig - de functionaliteit van de voorziening op zo kort mogelijke termijn weer te worden hersteld. Het controleren op de functionaliteit dient uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare kraam- en winterperiode van de gewone dwergvleermuis. Bovendien moeten de tijdelijke voorzieningen zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden.
16. De tijdelijke alternatieve voorzieningen mogen pas verwijderd worden wanneer de gewenningsperiode voor elke verblijfplaats in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel en beschikbaar zijn. Hieraan verbinden wij de volgende voorwaarden:
- a. de verwijdering dient begeleid te worden door de ecologisch deskundige (voorschrift 4);
 - b. de gewenningsperiode voor paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis is zes maanden voorafgaand aan het paarseizoen;
 - c. indien blijkt dat een tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis en nadat door de ecologisch deskundige is vastgesteld dat de voorziening uit eigen beweging is verlaten;
 - d. de ecologische deskundige dient verslag te doen van het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen in het logboek (voorschrift 2).
17. Er dienen minimaal vier permanente voorzieningen voor de paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in de gevels te worden gerealiseerd. Deze dienen te voldoen aan de eisen zoals gesteld in het meest recente Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12), waarbij per voorziening de minimale breedte 15 centimeter en de minimale hoogte 80 centimeter dient te zijn.
18. Uiterlijk één maand voordat de permanente voorzieningen worden gerealiseerd, dient een plan van aanpak ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1) te worden voorgelegd. Hierin dient het type voorziening, de exacte locatie, hoogte en oriëntatie van elke voorziening te worden opgenomen.

Aanwijzingen voor gebruik

- Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de soorten en verboden handelingen die in dit besluit genoemd zijn en voor de werkzaamheden die conform de aanvraag uitgevoerd worden, voor zover in deze omgevingsvergunning zelf niet anders aangegeven is.
- Op alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Gelet op deze specifieke zorgplicht dient inzicht verkregen te worden met betrekking tot de aanwezigheid van soorten op de locatie van de activiteit. Hierbij geldt dat objectief vastgesteld moet worden of soorten negatieve gevolgen ondervinden van de voorgenomen activiteiten. Indien noodzakelijk moeten maatregelen getroffen worden om negatieve gevolgen zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden te voorkomen. Indien negatieve gevolgen redelijkerwijs niet te voorkomen zijn, dient de activiteit gestaakt te worden.
- In het kader van de specifieke zorgplicht dient tevens rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Indien de vergunninghouder de onderhoudsverplichting van gerealiseerde maatregelen wenst over te dragen aan een derde, dan moet de vergunninghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 11 april 2024 hebben wij, namens Gemeente Dordrecht, een aanvraag om een omgevingsvergunning ontvangen voor het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit, zoals opgenomen in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet (hierna: Ow). De aanvraag betreft de volgende schadelijke handelingen op een vogelrichtlijnsoort en een habitatrichtlijnsoort zoals opgenomen in artikel 11.37 en 11.46 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) ten behoeve van het realiseren van een nieuwbouwwijk in deelgebied M4 van het Maasterras te Dordrecht. De vergunning wordt gevraagd voor het overtreden van de schadelijke handelingen zoals genoemd in:

- artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal voor wat betreft het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het opzettelijk wegnemen van nesten van de huismus (*Passer domesticus*).
- artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal voor wat betreft het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*);
- artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder d, van het Bal voor wat betreft het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de periode 1 juli 2024 tot en met 1 augustus 2029. Omdat de startdatum van de werkzaamheden ten tijde van deze beschikking is verstreken, verlengen wij ambtshalve de vergunningperiode tot en met 31 december 2029.

Bij de aanvraag zijn de volgende, voor dit besluit relevante, gegevens toegevoegd:

- De aanvraag, 11 april 2024 (ODH1031542);
- Activiteitenplan Maasterras, deelgebied M4 in Dordrecht, Tauw B.V., kenmerk: R001-1292203VSX-V02-hme-NL, 6 maart 2024 (ODH1031546).

Op 21 augustus 2024 hebben wij de volgende aanvullende gegevens ontvangen:

- (e-mail) RE: Verzoek om aanvullende informatie betreft omgevingsvergunningaanvraag Omgevingswet, zaaknummer: 01102916, Tauw B.V., 21 augustus 2024 (ODH1146828).

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 16.64 van de Ow zijn toegepast op deze aanvraag. Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 14 augustus 2024 verzocht om aanvullende gegevens. Op 21 augustus 2024 hebben wij de aanvullende gegevens ontvangen.

Verlenging

Met toepassing van artikel 16.64, tweede lid, van de Ow hebben wij op 27 mei 2024 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zes weken verlengd.

Bevoegd gezag

De activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 5.10, eerste lid, aanhef en onder e, van de Ow, artikel 11.24 van het Bal en artikel 4.6, eerste lid, aanhef en onder e, van het Omgevingsbesluit zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de Omgevingswet, de artikelen 11.37 en 11.46 van het Bal, artikelen 8.74j en k van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) paragraaf 7.2.1 en de artikelen 7.197j, k en o van de Omgevingsregeling en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De huismus is een van nature in Nederland in het wild levende vogel en beschermd op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal is het verboden:

- het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren, of het opzettelijk wegnemen van nesten van de huismus;

Op grond van artikel 8.74j, eerste lid, van het Bkl wordt een omgevingsvergunning slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat;
- de activiteit nodig is omdat tenminste één van de belangen genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl aan de orde is; en
- de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

De gewone dwergvleermuis is een van nature in Nederland in het wild levend dier van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn.

Op grond van artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b en d, van het Bal is het verboden:

- de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis opzettelijk te verstoren;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 8.74k, eerste lid, van het Bkl wordt een omgevingsvergunning slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat;
- de activiteit nodig is omdat tenminste één van de belangen genoemd in artikel 8.74k, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl aan de orde is; en
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

Gemeente Dordrecht is voornemens om een nieuwbouwwijk te realiseren in deelgebied M4 van het Maasterras te Dordrecht.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- het ongeschikt maken van de aangetroffen verblijfplaatsen en groenvoorzieningen;
- het rooien van de aanwezige groenvoorzieningen;
- de sloop van de huidige bebouwing;
- bouwrijp maken van het plangebied;
- het realiseren van een groot deel van de woningen die voor het gehele plangebied zijn beoogd (2.000 tot 5.000 woningen).

De werkzaamheden staan gepland te starten direct na verlening van deze omgevingsvergunning en hebben naar verwachting een doorlooptijd van vijf jaar.

Schadelijke handelingen

Om te bepalen of sprake is van flora- en fauna-activiteiten heeft in 2022 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de huismus binnen het plangebied. De onderzoeksinspanning is uitgevoerd conform het meest recente Kennisdocument Huismus (BIJ12). Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de huismus in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

De huismus is in het plangebied aangetroffen. Er zijn in totaal zes huismusnesten in het plangebied aangetroffen. In de Weeskinderendijk 29, 31, 45 en 83 zijn elk één huismusnest aanwezig, en in de Weeskinderendijk 43 zijn twee huismusnesten aanwezig. Met de geplande werkzaamheden gaan deze nestplaatsen verloren en wordt de schadelijke handelingen zoals bedoeld in 11.37, eerste lid, aanhef en onder b overtreden.

Om te bepalen of sprake is van flora- en fauna-activiteiten heeft in 2022 nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van vleermuizen binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol (2021), met uitzondering van het onderzoek naar massawinterverblijfplaatsen. De woningen in het plangebied zijn slecht geïsoleerd en bieden daardoor geen geschikt klimaat waarbij een spouwmuur in koude perioden vorstvrij blijft. Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de gewone dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Langs de gehele Weeskinderendijk in het plangebied is een paarterritorium aanwezig. Op de voorgevel van een woning aan de Weeskinderendijk 93 tikte een vleermuis de gevel aan, naar aanleiding waarvan wordt gesteld dat er hier mogelijk een paarverblijfplaats aanwezig is. Van paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis mag er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat deze ook in gebruik zijn gedurende milde winters door één of enkele individuen als winterverblijfplaats. Met de geplande werkzaamheden gaat deze verblijfplaats, samen met het paarterritorium verloren en worden individuen opzettelijk verstoord. Hiermee worden de schadelijke handelingen zoals bedoeld in artikel 11.46, eerste lid, aanhef en onder b en d, van het Bal overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus en de gewone dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in 'Activiteitenplan Maasterras, deelgebied M4 in Dordrecht' van 6 maart 2024 en de aanvullende gegevens van 21 augustus 2024. Deze maatregelen zien onder andere op het ongeschikt maken van de bebouwing in de minst kwetsbare periode van de huismus en de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige met kennis van de huismus en de gewone dwergvleermuis.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden aangezien het gaat om het uitvoeren van sloopwerkzaamheden om een nieuwbouwwijk te realiseren. De aanvraag ziet op het slopen van een oud en ongebruikt industrieterrein met daar omheen slecht geïsoleerde woningen. Daarvoor in de plaats beoogt de gemeente Dordrecht een duurzame nieuwbouwwijk te realiseren met woningen die toekomstbestendig zijn en een grote bijdrage levert aan het nationale woonbestand. Omdat het onwenselijk en vaak onmogelijk is om de komgrenzen van bestaande steden uit te breiden voor nieuwbouw, is het vervangen van het huidige woonbestand, waar dit een significante vooruitgang levert, vaak de enige optie. Alternatieve methoden zijn niet overwogen omdat de ingreep dermate omvangrijk is dat sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden de enige optie blijkt. Wanneer de ingreep niet uitgevoerd zou worden zou er geen vooruitgang in het nationale woonbestand plaatsvinden en zouden de woningen waar de

aanvraag op ziet op den duur verduurzaamd moeten worden, waardoor de aangetroffen nestplaatsen eveneens verloren zouden gaan.

Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de huismus en de gewone dwergvleermuis te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare periode van de huismus en de gewone dwergvleermuis en worden er maatregelen genomen om effecten tijdens de werkzaamheden te verminderen.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus en de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen.

Belangenonderbouwing

De vergunning is voor de huismus aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' zoals genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl, en voor de gewone dwergvleermuis op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 8.74k, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl.

In het Energieakkoord is afgesproken dat de gebouwde omgeving in Nederland in 2050 energieneutraal is. Dat betekent dat er 4,5 miljoen huur- en koopwoningen, laagbouw en hoogbouw, rijtjeswoningen en vrijstaande huizen, energieneutraal gemaakt moeten worden. Het gaat om woningen en bedrijfspanden uit de jaren 1930, met energielabel D tot en met G. Alleen door vergaande verduurzaming van de bestaande woningvoorraad kan dit doel worden bereikt. Daarnaast heeft Nederland ingestemd met het Klimaatakkoord. De opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990 is het centrale doel van dit Klimaatakkoord². De geplande werkzaamheden dragen bij aan de reductie van CO₂ uitstoot en daarmee aan de internationale en nationale klimaatdoelstellingen om klimaatverandering tegen te gaan. Het terugdringen van de CO₂-uitstoot is essentieel voor het beperken van klimaatverandering en dient daarmee een groot maatschappelijk belang, onder meer op het vlak van veiligheid, natuurbescherming, welzijn en welvaart. Het verminderen van fossiele emissies leidt bovendien tot een verbeterde luchtkwaliteit en heeft daarmee een positief effect op de volksgezondheid.

Om invulling te geven aan de doelen van het Energie- en klimaatakkoord zijn op 30 juni 2022 de Nationale Prestatieafspraken ondertekend. Woningcorporaties, gemeenten, huurders en het Rijk hebben hierin bindende afspraken gemaakt³. Hierin is onder andere opgenomen dat corporaties al hun woningen met een E-, F-, of G-label tot en met 2028 versneld verduurzamen. Dit sluit aan op het doel om in 2030 675.000 woningen vergaand te isoleren en om 450.000 bestaande corporatiewoningen aardgasvrij te maken.

Tevens draagt de ingreep bij aan de regionale en nationale woningmarkt. Door een aantal slecht geïsoleerde woningen te slopen wordt er plaatsgemaakt om in deelgebied M4 een groot aandeel van de geplande 2.000 tot 5.000 woningen te creëren die gepland zijn voor de gehele omvorming van het Maasterras. Het woonbestand zal worden aangevuld met meerdere prijsklassen aan woningen en zal voorzien in 18,8% sociale huurwoningen, 5% middenhuurwoningen en 32% betaalbare koopwoningen. Vanwege de gespannen woningmarkt is het van groot belang om te voorzien in een divers woonaanbod. Hieruit volgt dat de realisatie van het project kan worden beschouwd als een dwingende reden van groot openbaar belang.

² <https://www.klimaatakkoord.nl/binaries/klimaatakkoord/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord/klimaatakkoord.pdf>

³ <https://aedes.nl/verduurzaming/nationale-prestatieafspraken-verduurzaming>

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel het belang van ‘de volksgezondheid of de openbare veiligheid’ en ‘de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten’ voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus en de gewone dwergvleermuis, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Staat van instandhouding

Huisumus

Als gevolg van de werkzaamheden gaan zes nesten van de huismus verloren. Op 14 en 15 februari 2024 zijn zeventien tijdelijke nestkasten van het type Unitura HMT1 gerealiseerd. De locaties zijn aangegeven in appendix 1. In de permanente situatie worden zeventien permanente voorzieningen van het type Vivara Pro NK MU 07 ingebouwd in de gevels van de nieuwbouwwoningen. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Buiten de kwetsbare broedperiode van de huismus, die loopt van 1 maart tot en met 31 augustus, en buiten koude perioden (gedefinieerd als perioden met gedurende drie tot vijf dagen aanhoudende (nacht)vorst), worden de huismusnesten ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat huismussen aanwezig zijn in het plangebied ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. In deze tijd dient tevens ook het essentieel leefgebied ongeschikt gemaakt te worden en de bestaande groenstructuren verwijderd te worden. Dit is opgenomen in de voorschriften. Indien sprake kan zijn van late vervolglegels dient ook de maand september te worden ontzien, dit is ter beoordeling van de ecologisch deskundige (voorschrift 4). Het ongeschikt maken van de bebouwing voor de huismus dient te worden uitgevoerd door het verwijderen van de dakpannen of het plaatsen van weringsborstels, onder begeleiding van en na expliciete vrijgave door een ecologisch deskundige. Hiervan dient verslag te worden gedaan in het logboek (zie voorschrift 2). Indien er nesten in gebruik zijn, dient het ongeschikt maken plaats te vinden nadat de vogels de nestlocaties uit eigen beweging hebben verlaten. Maximaal drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden zal er door een ecologisch deskundige een controle plaatsvinden om vast te stellen dat er op dat moment geen huismussen in het plangebied verblijven. Pas als dit wordt vastgesteld kunnen de werkzaamheden aanvangen.

Het essentieel leefgebied binnen het plangebied, wat verloren gaat met de werkzaamheden, dient gecompenseerd te worden. De aanvrager is voornemens 5.000m² voor de huismus functioneel groen te planten in de nieuwe situatie. Verder wordt 2.000m² aan verwildering van landschap toegepast en wordt 250m² aan zand- en stofbaden gerealiseerd. Extensief beheer zal worden toegepast op het functioneel groen en er zal biodiverse waterberging in het plangebied worden gerealiseerd. Omdat de groencompensatie slechts in grote lijnen is opgemaakt, dient een plan van aanpak voor een beplantingsplan opgesteld te worden.

Hierbij dient minimaal hetgeen wat verloren gaat gecompenseerd te worden in dezelfde of betere kwaliteit, faciliterend voor tenminste twaalf huismussen (namelijk tweemaal de zes huismusnesten die zijn aangetroffen in het plangebied). Het plan van aanpak moet tenminste bevatten een inrichtingsplan met daarbij één of meerdere tekeningen van de nieuwe situatie met hierin opgenomen de oppervlakten van de beplantingsvakken, de verschillende bomen en andere plantensoorten, bedekkingsgraad en afstand van de gerealiseerde alternatieve verblijfplaatsen van de huismus, een lijst met alle boom- en plantensoorten en leeftijd van de beplanting, een beheerplan met een looptijd van minimaal vijf jaar vanaf realisatie van het nieuwe leefgebied, waarin beschreven staat hoe gewaarborgd wordt dat het leefgebied functioneel blijft, welk beheertype(n) wordt toegepast en hoe de uitvoering contractueel is vastgelegd en een omschrijving van hoe de invulling van de groencompensatie voldoet aan de eisen die gesteld worden in het meest actuele Kennisdocument Huismus (BIJ12). Dit hebben wij vastgelegd in de voorschriften.

De groenstructuren die aangeplant zullen worden, moeten bestaan uit beplanting die voldoende dekkingsmogelijkheden en slaapgelegenheden biedt en voldoende voedsel levert voor ten minste twaalf

huismussen (namelijk tweemaal de hoeveelheid huismussen die zijn aangetroffen in het plangebied), en dienen afgewisseld te worden met landschapselementen waar voldoende drinkwater is te verkrijgen en waar de mogelijkheid is om stofbaden te nemen. Deze elementen dienen te worden gerealiseerd conform het meest actuele Kennisdocument Huismus (BIJ12) en groei van de lokale populatie te ondersteunen. Dit is opgenomen in de voorschriften.

De huismus komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Dordrecht. De aangetroffen nestplaatsen in het plangebied maken onderdeel uit van een groter netwerk aan nestplaatsen in de directe omgeving. Slechts een klein deel van de kolonie ondervindt gevolgen van de geplande werkzaamheden. Door de voorgenomen maatregelen effect is het aannemelijk dat de huismus in de directe omgeving aanwezig blijft en na de ingreep de mogelijk heeft om terug te keren naar het gebied.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus.

Gewone dwergvleermuis

Als gevolg van de werkzaamheden gaat één paarverblijfplaats met bijbehorend paarterritorium van de gewone dwergvleermuis, met mogelijk milde winterfunctie, verloren. Op 14 en 15 februari 2024 zijn vier tijdelijke vleermuiskasten van het type Unitura VMT1 gerealiseerd. De locaties zijn aangegeven in appendix 1. In de permanente situatie worden acht inmetse kasten van het type Vivara Pro IB VL 05 of vergelijkbaar gerealiseerd in de nieuwbouw. De maatgeving van de voorgestelde permanente kasten voldoen niet aan wat is gesteld in het meest actuele Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12). De permanente inmetse kasten dienen ten minste 80 centimeter hoog en 15 centimeter breed te zijn. In de directe omgeving van de huidige type verblijfplaats bevinden zich daarnaast voldoende natuurlijke alternatieven voor de gewone dwergvleermuis. Hiermee worden gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone dwergvleermuis ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

In actieve periode wordt de paarverblijfplaats ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat er vleermuizen aanwezig zijn in het gebouw ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Dit wordt uitgevoerd door het toepassen van exclusion flaps. Om vleermuizen redelijkerwijs de mogelijkheid te geven om de verblijfplaats te verlaten voordat met de werkzaamheden wordt gestart, dienen exclusion flaps gedurende minimaal vijf aaneengesloten dagen te worden ingezet. De weersomstandigheden dienen op deze dagen gunstig te zijn (minimaal 8 graden en een windkracht van <5 Bft) en deze dienen door de ecologisch deskundige te worden opgenomen in een logboek. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest actuele Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12).

De gewone dwergvleermuis komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Dordrecht. Door de voorgenomen maatregelen en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijft.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus en de gewone dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de huismus en de gewone dwergvleermuis op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere toestemmingen nodig zijn om de gevraagde activiteiten te kunnen uitvoeren, bijvoorbeeld van de gemeente of het waterschap.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikelen 8.74j en k, eerste lid, van het Bkl worden verleend.

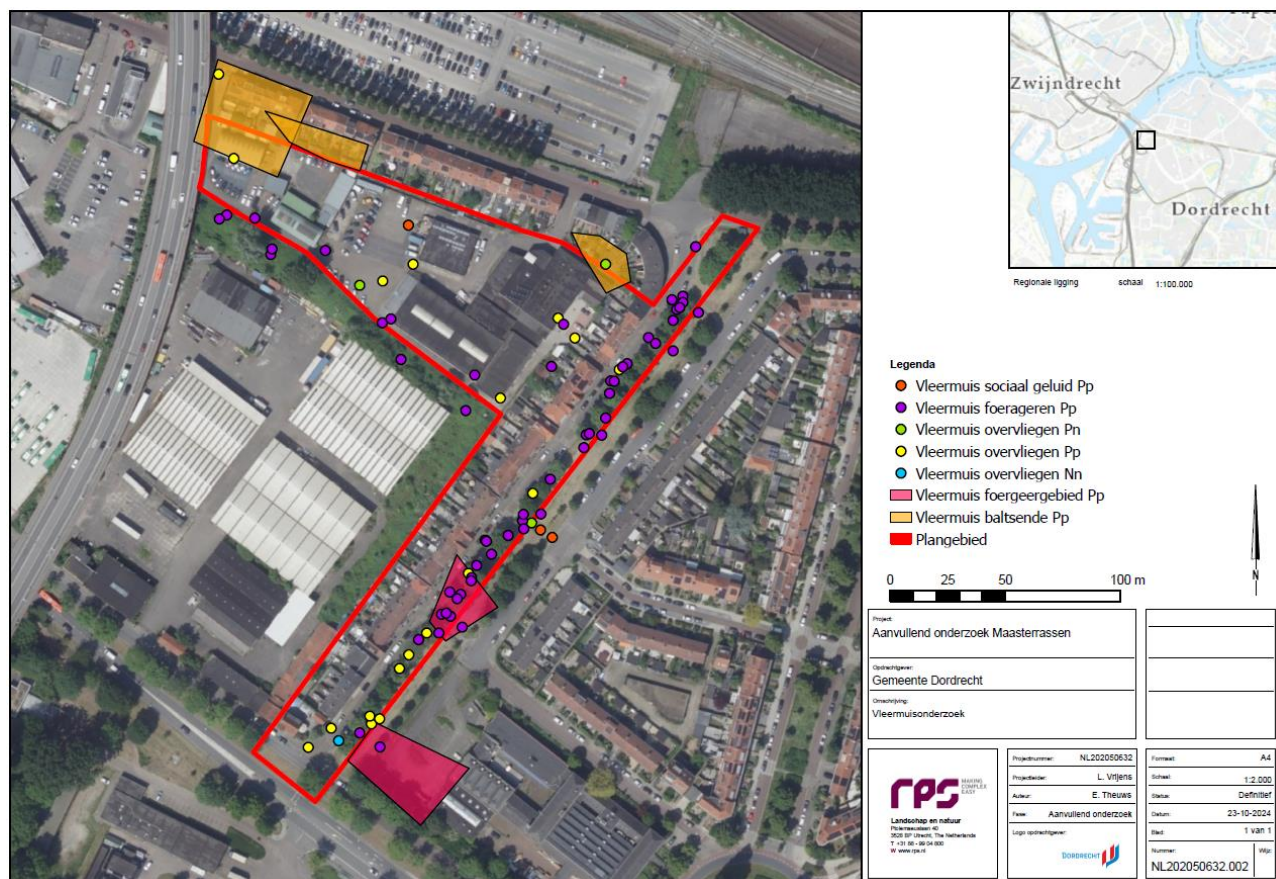
Appendices

Appendix 1: de locaties van de gerealiseerde tijdelijke voorzieningen

Adres/locatie	Type voorziening
Vlietweg 17, voorgevel	Vleermuiskast (1)
Spieghelstraat 15, voorgevel	Vleermuiskast (1)
Vlietweg 32, voorgevel	Vleermuiskast (1)
Vlietweg 52, voorgevel	Vleermuiskast (1)
Vlietweg 17, zijgevel	Huismuskast (3)
Vlietweg 18, voorgevel	Huismuskast (2)
Vlietweg 19, voorgevel	Huismus (1)
Vlietweg 20, zijgevel	Huismuskast (3)
Spieghelstraat 13, achtergevel	Huismuskast (3)
Spieghelstraat 15, achtergevel	Huismuskast (1)
Spieghelstraat 10, voorgevel	Huismuskast (1)
Spieghelstraat 14, voorgevel	Huismuskast (3)

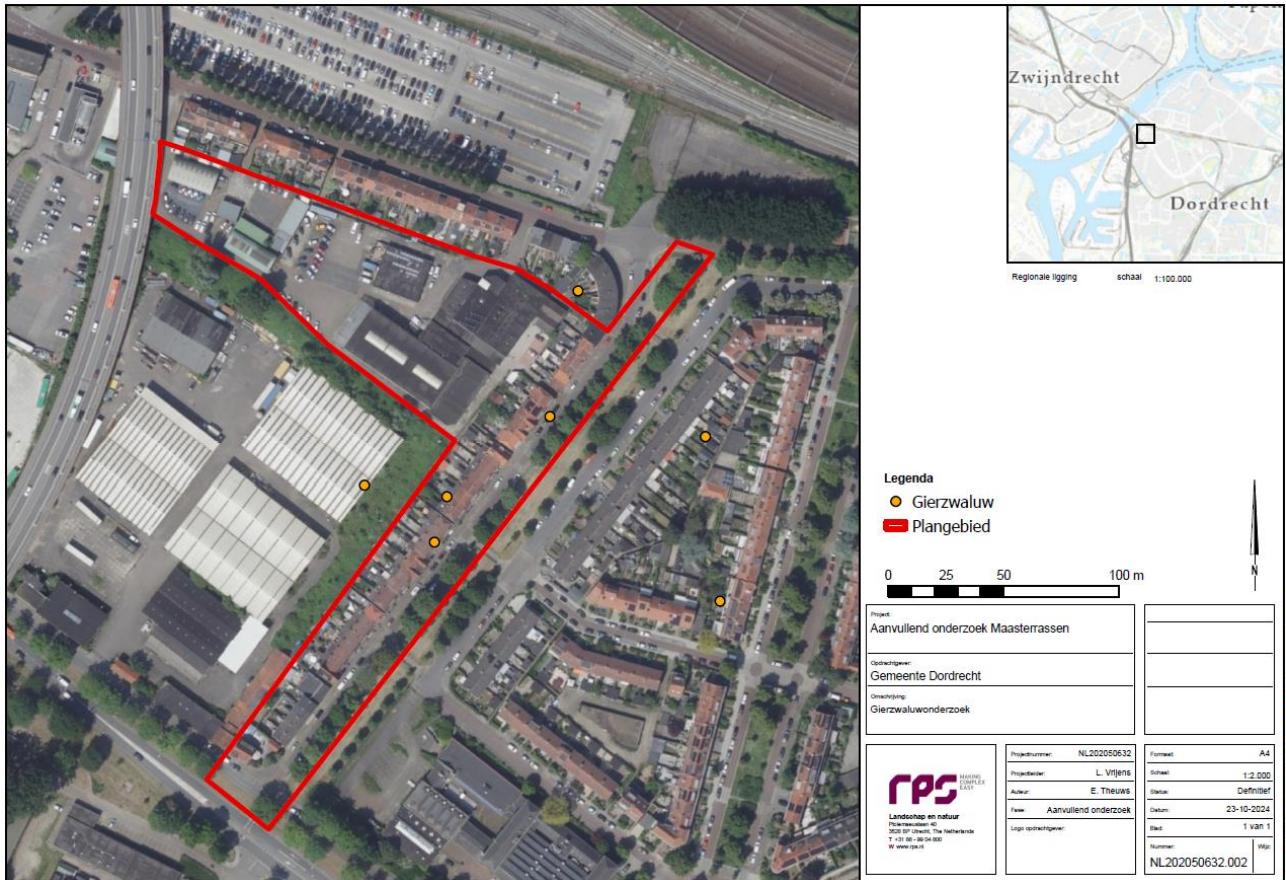
Bijlage

3. Kaarten waarnemingen

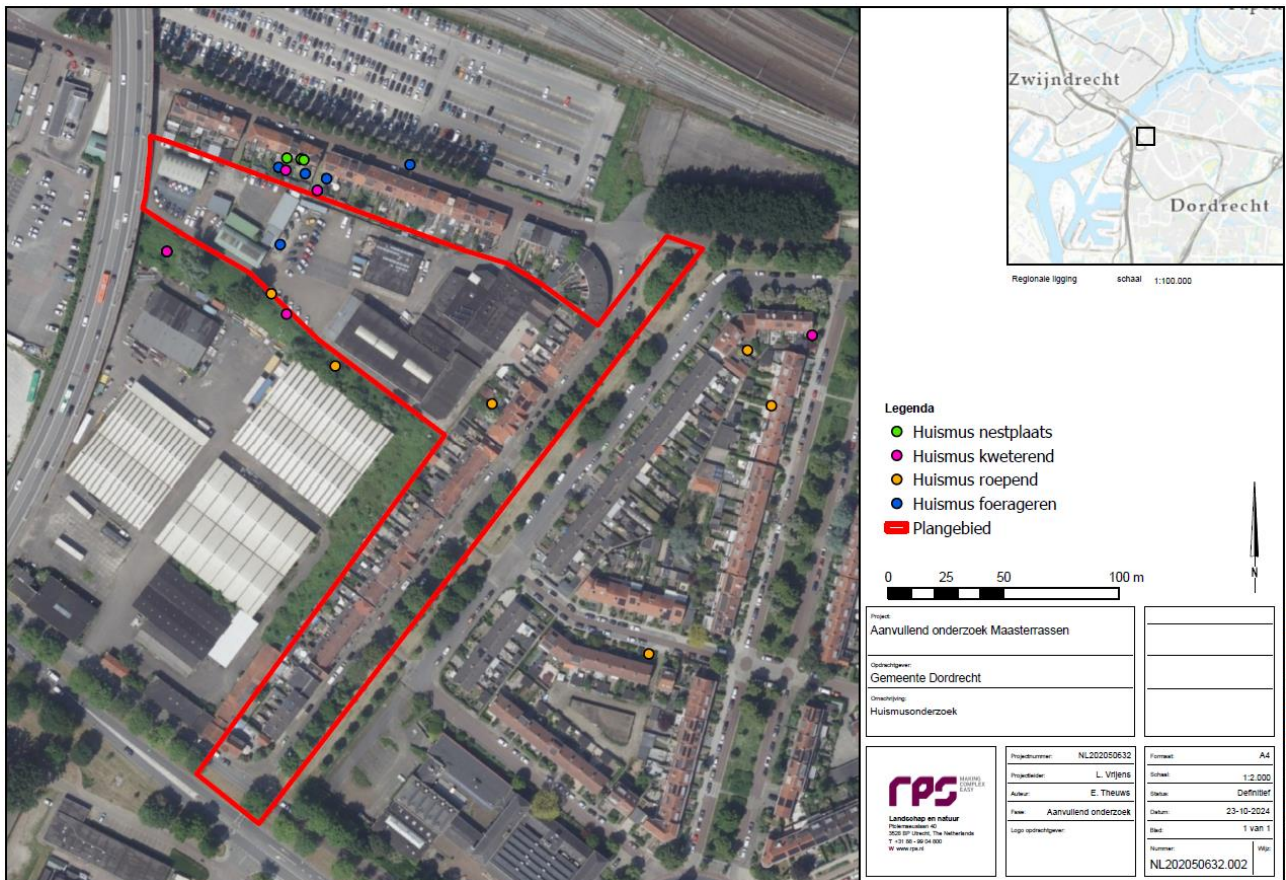

figuur 1: Data van vleermuizen verzameld tijdens de onderzoeksrondes in en rondom het plangebied (rode omlijning).

. Pp = gewone dwergvleermuis, Pn = ruige dwergvleermuis, Nn = rosse vleermuis.

figuur 2: Data van gierzwaluwen verzameld tijdens de onderzoeksronde in en rondom het plangebied (rode omlijning).

figuur 3: Data van huismus verzameld tijdens de onderzoeksrondes in en rondom het plangebied (rode omlijning).